

הלכות חמץ ומצה פרק ג - ביעור חמץ

סיכום השיעור

סיכום פון דער לערן-סעסיע — הלכות חמץ ומצה, פרק ג'

הלכה א-ב: בדיקת חמץ בליל י"ד — דער אופן און וואס דערנאך

דער רמב"ם'ס ווערטער: "שבדוק קודם, מחפש בליל ארבעה עשר... ומוציא את החמץ מן החורים ומן המטמוניות ומן הזויות... ומקבץ את הכל ומניחו במקום אחד עד תחלת שעה ששית ביום ומבערו."

פשט: מ'זוכט חמץ די נאכט פון י"ד ניסן אין אלע פארבארגענע ערטער — חורים, מטמוניות, זויות — מ'זאמלט אלץ צוזאמען אין איין ארט, און מ'ברענט עס ביז תחילת שעה ששית.

חידושים:

- דער רמב"ם'ס אויסרעכענונג פון "חורים, מטמוניות, זויות" ווערט פארשטאנען נישט דווקא ווי ספעציפישע ערטער, נאר אז מ'זאל זיך מטריח זיין צו בודק זיין גרינטליך — נישט נאר אויבנאויף, נאר אויך אין פארבארגענע ערטער.

- "ומקבץ את הכל ומניחו במקום אחד" — דאס איז א פראקטישע תקנה: מ'זאל עס נישט ארומשלעפן, נאר עס זאל שוין ליגן אין איין ארט גרייט צום ביעור.

הלכה ב (המשך): "ומי שרצה לבער בליל י"ד יכול הוא לבער"

פשט: דער עיקר חיוב ביעור איז ביז תחילת שעה ששית, אבער מ'קען פריער מבער זיין.

חידושים:

- אן אינטערעסאנטע נקודה: די חכמים האבן מחייב געווען בודק צו זיין ליל י"ד (ווען מ'איז אין דעהיים), אבער זיי האבן נישט מחייב געווען גלייך מבער צו זיין — מ'קען עס איבערלאזן ביז מארגן. דאס מיינט אז איינער קען בודק זיין, דערנאך זיך זעצן צו א סעודה און אויפעסן יענעם חמץ, און ער איז מקיים די תקנת חכמים פון בדיקה. כאילו מאכן די חכמים עס "דעינדזשערעס" פאר זיך — ווייל יעצט בלייבט נאך חמץ ביז מארגן, און מ'דארף זיך קימערן וואס מ'טוט דערמיט.

- [דיגרעסיע: א שמועס וועגן דעם מנהג צו עסן חמץ גלייך נאך פסח — פארגליכן מיט "שלא יאמרו דם יפתירא" און הבדלה אויף ביר מוצאי פסח].

הלכה ג (ערשטער טייל): אוועקלייגן חמץ אין א זיכערן ארט — "שמא יגררוהו עכברים"

דער רמב"ם'ס ווערטער: "חמץ שהניח בליל י"ד, יניחנו... ולא יניחנו במקום שמא יגררוהו עכברים."

פשט: מ'לייגט דעם חמץ אוועק אין א באוואוסטן ארט, נישט פארבארגן, כדי עכברים זאלן עס נישט אוועקשלעפן.

חידושים:

- די סיבה "שמא יגררוהו עכברים" איז א פראקטישע סיבה — אויב דער חמץ ווערט נאבד, דארף מען נאכאמאל בודק זיין. דאס הייסט: מ'דארף נישט אייביג חושש זיין פאר עכברים, אבער אויב עס פעלט, דארף מען יא חושש זיין. לכתחילה זאל מען זיין נזהר אז עס זאל נישט פאסירן.

- דער ראב"ד חולק — ער זאגט אז מ'קען נישט מוותר זיין אויף געוויסע זאכן, מ'דארף ווארטן ביז די לעצטע מינוט.

הלכה ג (צווייטער טייל): ביטול חמץ — "כל חמץ שיש ברשותו שלא ראהו ולא ידעו"

דער רמב"ם'ס ווערטער: "בדיקת חמץ וביעורו קודם שיש... ואם לא ביטלו בלבם בשעת בדיקה ולא ביערו, הרי זה עובר על כל יראה ובל ימצא." און: "כל חמץ שיש ברשותו שלא ראהו ולא ידעו, הרי הוא בטל והרי הוא כעפר."

פשט: חמץ וואס מ'זעט נישט און מ'ווייסט נישט דערפון, דארף מען מבטל זיין, און עס ווערט ווי שטויב. ביטול קען מען נאר טון פאר זמן איסור (קודם שעה ששית). נאך זמן איסור איז דער חמץ שוין „נישט ברשותו" — ער קען עס נישט מבטל זיין, אבער ער איז עובר אויף כל יראה ובל ימצא.

חידושים:

א) ביטול אויף מקומות שאינו רואה — צוויי שיכטן דרבנן - "שלא ראהו" — דער ביטול גייט אויף דעם חמץ וואס מ'האט נישט געזען, נישט אויף דעם וואס מ'האט געפונען (דעם מבער מען).

- דער רבינו מנוח'ס שיינע שטיקל — צוויי תקנות חכמים: לויט דעם רמב"ם'ס שיטה זענען דא צוויי קולות מדאורייתא: (1) מ'דארף נאר מבטל זיין, נישט מער; (2) מ'דארף נישט זוכן — אויב מ'זעט חמץ דארף מען מבטל זיין, אויב נישט, פעלט גארנישט. די חכמים האבן מחדש געווען צוויי תקנות: (א) מ'זאל נישט סומך זיין אויף ביטול אליין — מ'זאל טאקע פארברענען; (ב) מ'זאל זוכן אין פארבארגענע ערטער. נפקא מינה: נאכדעם וואס מ'האט בודק געווען, קען נאך זיין חמץ אין מקומות נסתרים וואס מ'האט נישט געטראפן — אויף דעם דארף מען מבטל זיין (סתם, ווייל מ'ווייסט נישט וואו עס איז). דאס איז דער פשט אין "שלא ראהו" — מדאורייתא דארף מען נאר מבטל זיין וואס מ'זעט, מדרבנן דארף מען אויך מבטל זיין וואס מ'זעט נישט.

- פארוואס מאכט מען ברכה אויף בדיקה און נישט אויף ביטול: ווייל די בדיקה איז נענטער צו דאורייתא — מען בודק דאס חמץ וואס מען דארף מדאורייתא מבער זיין. דער ביטול אויף מקומות שאינו רואה איז אינגאנצן א דרבנן, דערפאר מאכט מען נישט א באזונדערע ברכה דערויף.

ב) נוסח הביטול — „כעפרא" און „כהפקר"

- היסטארישע אנטוויקלונג פון נוסח: אין דער גמרא שטייט נאר אז מען דארף זאגן „ביטול". דערנאך: די גאונים האבן צוגעלייגט „כעפרא דארעא" (ווי שטויב פון דער ערד) — ווייל זיי האבן פארשטאנען ביטול אז דער חמץ ווערט כעפר. די תוספות (ראשונים) האבן צוגעלייגט „כהפקר" — ווייל זיי פארשטייען אז ביטול ארבעט בתורת הפקר.

- תוספות'ס שיטה מיינט נישט אז מען דארף זאגן „הפקר": אפילו תוספות וואס זאגט אז ביטול ארבעט ווי הפקר, מיינט נישט אז מען מוז דעם ווארט „הפקר" זאגן. עס איז א הסבר פון דעם מעכאניזם, נישט פון דעם נוסח. אין אגדות מהר"ם שטייט אז עס זענען געווען וואס האבן זיך געפירט צו זאגן „ולא יהא הפקר" — אבער דאס איז נישט מוכרח פון תוספות'ס סברא.

- מסקנא: מען טוט וואס שטייט אין דער גמרא — מבטל זיין. די למדנים דיסקוטירן וואס דער ביטול טוט, אבער למעשה זאל יעדער טון ווי ער פארשטייט, אדער פרעגן א מורה הוראה.

ג) ביטול נאר פאר זמן איסור — צוויי לעוועלס פון „רשות"

- חידוש — צוויי לעוועלס פון „רשות": „שאינו ברשותו" מיינט אז ער קען עס נישט מבטל זיין (ווייל עס איז אסור בהנאה, ממילא האט ער קיין בעלות נישט דערויף). אבער „ברשותו" פון עובר זיין — ער איז יא עובר, ווייל עס איז ביי אים. דאס זענען צוויי באזונדערע לעוועלס פון רשות:

בודק זיין, כדי מ'זאל נישט מאכן קיין חכמות, און דער גאנצער צוועק פון דעם קנס איז אז מ'זאל בודק זיין.

מוצאו ביום טוב — כופה עליו כלי

רמב"ם: "ואם מוצאו ביום טוב כופה עליו כלי כדי שלא יאכלנו, ואין מבערו."

פשט: אויב מען געפינט חמץ אויף יום טוב, לייגט מען א כלי דערויף (מען קען נישט מבער זיין ווייל עס איז יום טוב).

באמערקונג: דער ביישפיל פון „גלוסקא" (א שיינע ברויט) — וואס יעדער ווערט פארגלוסט דערפון, דערפאר איז דער חשש שמא יאכלנו שטארקער. די גמרא רעדט אויך פון א „פתיחת שולחן" ביי גלוסקא.

הלכה ה: ברכה אויף בדיקת חמץ — "על ביעור חמץ"

דער רמב"ם ווערטער: "כשבדק החמץ בליל י"ד או ביום י"ד או בתוך הרגל, מברך קודם שיעשה לבדיקה: ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על ביעור חמץ."

פשט: מ'מאכט א ברכה פאר'ן בודק זיין, און דער לשון איז "על ביעור חמץ" — נישט "על בדיקת חמץ".

חידושים:

- "על ביעור חמץ" נישט "על בדיקת חמץ" — דאס ווייזט אז בעיקר איז דער עיקר ענין דער ביעור, און די בדיקה איז א הכנה צום ביעור.

- **ברכה אויף דרבנן:** מ'מאכט דאך ברכות אויף מצוות דרבנן (מכח "לא תסור"). **דער רבינו מנוח פרעגט:** אויב מ'קען מאכן ברכות אויף דרבנן, פארוואס נישט אויף א קנס? **תירוץ:** מ'מאכט נישט קיין ברכה אויף א קנס/עונש — ברכות זענען אויף מצוות, נישט אויף עבירות. [דיגרעסיע: ביי מלקות מאכט מען נישט קיין ברכה, כאטש עס איז א חיוב.]

- **נאך פסח מאכט מען נישט קיין ברכה** — ווייל דעמאלט זוכט מען נאר אויף חמץ שעבר עליו הפסח (א קנס), נישט אויף בל יראה.

הלכה: יוצא מביתו קודם זמן הביעור — מצוה, סעודת מצוה, צורך רשות

דער רמב"ם ווערטער: "מי שיצא מביתו קודם שהגיע זמן הביעור לעשות מצוה, או לאכול סעודת מצוה כגון סעודת אירוסין ונשואין... אם ירצה לחזור ולבער יחזור, ואם לאו יבטלנו בלבד."

פשט: איינער וואס גייט אוועק פאר א מצוה אדער סעודת מצוה, דארף נישט צוריקגיין — ער קען מבטל זיין בלבד. אבער איינער וואס גייט פאר א צורך רשות, דארף צוריקגיין.

חידושים:

(א) סעודת מצוה איז אליין א מצוה

דער רמב"ם רעכנט „לאכול סעודת מצוה" צוזאמען מיט „לעשות מצוה" — וואס באווייזט אז סעודת מצוה איז אליין א שטיקל מצוה, נישט נאר א הכשר מצוה. ווייל אויב עס וואלט געווען נאר א דבר הרשות, וואלט מען געזאגט ער דארף צוריקגיין.

(ב) שטופן פון פטור

- **פיקוח נפש / מלחמה / שליחות גדולה** — מען דארף בכלל נישט צוריקגיין, מען איז מבטל בלי שום ספק.

- **מצוה רגילה / סעודת מצוה** — מען דארף נישט מבטל זיין די מצוה, מען קען מבטל זיין דעם חמץ בלבד (ווייל בדיקה/ביעור איז דרבנן, און א מצוה דוחה א דרבנן).

- **צורך רשות** — מען דארף צוריקגיין.

(ג) שיעור כביצה vs. כזית — ביז וויפיל דארף מען צוריקגיין

רמב"ם: „היוצא לצורך רשות חוזר עד כביצה."

רשות פון מבטל זיין (בעלות) vs. רשות פון עובר זיין (מציות'דיגע אחריות).

- **פארוואס קען מען נישט מבטל זיין נאך שש שעות:** ווייל עס איז שוין דא דער איסור הנאה אויף חמץ (נישט בל יראה אליין, נאר דער איסור הנאה), איז דער חמץ שוין נישט „שלו" — ער קען עס נישט מפקיר/מבטל זיין.

(ד) ראב"ד'ס השגה

- **ראב"ד:** בל יראה ובל ימצא איז נאר פון פסח אליין (ביינאכט), נישט פון שש שעות ולמעלה.

- **דיון:** לכאורה לויט דער ראב"ד קען מען יא מבטל זיין צווישן שש שעות און פסח ביינאכט? אבער די גמרא (קידושין) זאגט „המקדש בחטין או בשעורים משש שעות ולמעלה אינה מקודשת" — וואס באווייזט אז פון שש שעות איז שוין נישט ברשותו.

- **מגיד משנה'ס תירוץ:** דער רמב"ם מיינט נישט אז ער איז עובר בל יראה ובל ימצא יעצט (פון שש שעות), נאר אז ווען ער לאזט דעם חמץ בלייבן, וועט ער ביינאכט עובר זיין — אזוי ווי דער ראב"ד אליין זאגט. אבער דער ביטול גייט שוין נישט העלפן ווייל פון שש שעות איז שוין נישט ברשותו.

- **חידוש** — **קאפח'ס גירסא:** אין קאפח'ס גירסא פון רמב"ם שטייט בכלל נישט „מתחייב משום בל יראה ובל ימצא" — און לויט דעם פאלט אוועק דער ראב"ד'ס קשיא אינגאנצן.

הלכה ו: ערב פסח שחל להיות בשבת

דער רמב"ם ווערטער: "מי שלא בדק בליל ערב שבת... מניחים את החמץ במקום מוצנע עד ארבע שעות ביום השבת... ואם נשאר לו חמץ ביום השבת אחר ארבע שעות, מבטלו וכופה עליו כלי עד מוצאי יום טוב ראשון ומבערו."

פשט: ווען ערב פסח פאלט אויף שבת, לייגט מען אוועק חמץ אין א פארבארגענעם ארט ביז ד' שעות שבת, דעם רעשט מבער מען פאר שבת. אויב עס בלייבט נאך ד' שעות, מבטל מען עס און לייגט א כלי דערויף ביז מוצאי יו"ט ראשון.

חידושים:

- **"כופה עליו כלי"** — דער צוועק איז כדי מ'זאל נישט קומען עסן פון דעם.

- **תרומה:** אויב מ'האט ככרות הרבה פון תרומה, דארף מען שרפן ערב שבת, אבער מ'טאר נישט מערבב זיין טהורה מיט טמאה — "שורף טמאה לעצמה וטהורה לעצמה ותלויה לעצמה" — ווייל מ'טאר נישט מטמא זיין תרומה.

הלכה ז-ח: שכח ולא בדק — בודק אפילו בתוך ההג

דער רמב"ם ווערטער: "מי ששכח והיסח דעתו ולא בדק בליל י"ד, בודק בבוקר של שחר. לא בדק בשחר, בודק בשעת הביעור. לא בדק בשעת הביעור, בודק בתוך ההג."

פשט: אויב מ'האט נישט בודק געווען ליל י"ד, קען מען נאכהאלן — בשחר, בשעת הביעור, אדער אפילו בתוך ההג.

חידושים:

- **פארוואס בודק מען בתוך ההג?** צוויי מהלכים: (1) פראקטיש — כדי מ'זאל נישט פארגעסן און קומען צו עסן חמץ; (2) א פרינציפעלער ענין — די חיוב בדיקה האלט אן, אפילו נאך יו"ט איז נאך אלץ דא אן ענין פון בודק זיין, כאטש עס איז אן אנדערע מין ענין.

- **בדיקה נאך פסח** — דאס שטייט אויף חמץ שעבר עליו הפסח, וואס איז אסור מדרבנן (א קנס). **חידוש:** מ'קען מיינען אז אויף אן איסור דארויטא פון בל יראה איז דא א חיוב בדיקה, אבער אויף א בליוזן קנס דרבנן זאל מען נישט מאכן קיין חיוב בדיקה — אבער חכמים האבן יא געזאגט אז מ'דארף

חידושים: עס ווערט געפרעגט פארוואס חמץ קשה דארף מען מפרר זיין פאר מען ווארפט עס אין ים — צי איז דאס ווייל עס וועט זיך נישט גענוג שנעל צעלאזן אין וואסער? דאס בלייבט אן אפענע שאלה. עס ווערט צוגעשריבן צו ר' יחזקאל אז מען מוז מפרר זיין.

הלכה: חמץ תחת מפולת

דער רמב"ם ווערטער: חמץ וואס איז באגראבן אונטער א מפולת (אנפאל) מער ווי שלשה טפחים — איז כמאן דמבער, אבער וצריך לבטלו בליבו.

חידושים: מפולת איז "כמאן דמבער" — ווי ביעור, אבער נישט ממש ביעור. ווייל ס'איז נאר א קולא באזירט אויף דעם וואס מען קען נישט צוקומען צום חמץ, דארף מען נאך אלץ מבטל זיין בלב. דאס ווייזט אז "כמאן דמבער" איז א נידעריגע מדרגה ווי ממש ביעור — מען איז יוצא, אבער מען דארף נאך ביטול אויך.

הלכה: חמץ געגעבן פאר א גוי / פארברענט פאר/ נאך זמן איסור — דין הנאה פון פחמים

דער רמב"ם ווערטער: אויב מען האט חמץ געגעבן פאר א גוי קודם שעה שישית — דארף מען נישט מבער זיין. אויב מען האט עס פארברענט קודם זמנו — מעג מען נוצן די פחמים אין פסח. אבער אויב מען האט עס פארברענט בזמנו (נאך שעה שישית) — אסור בהנאה, און דעריבער זענען די פחמים אויך אסור.

פשט: חמץ וואס איז נאך נישט אסור (קודם שעה שישית) — דער ביעור דערפון האט קיין איסור הנאה נישט, און מען מעג הנאה האבן פון וואס בלייבט איבער. אבער חמץ וואס איז שוין אסור בהנאה — אלעס וואס קומט פון דעם איז אויך אסור.

חידושים: דער יסוד פון איסור הנאה ביי חמץ בפסח שטרעקט זיך אויס אויף אלע פארמען וואס קומען פון דעם חמץ:

- א תבשיל וואס מען האט געקאכט מיט חמץ — אסור בהנאה, ווייל "ס'ליגט אין דעם די כח החמץ".

- פחמים פון פארברענטן חמץ — אסור בהנאה.

- היסק (דער היץ/ווארעמקייט פון פארברענען) — אויך אסור בהנאה.

דער יסוד איז אז ווען חמץ איז אסור בהנאה, טאר מען נישט הנאה האבן פון קיין שום פארם פון דעם ביעור גופא — נישט פון די קוילן, נישט פון דער היץ, נישט פון דעם תבשיל.

קשיא: פריער האט דער רמב"ם גערעדט פון כזית אלס שיעור חמץ, און דא פלוצלינג שטייט כביצה — פארוואס?

דיון: אין דער גמרא איז דא א מחלוקת רבי מאיר ורבי יהודה: ר' מאיר זאגט כביצה, ר' יהודה זאגט כזית. **חכמים אומרים: בבשר קודם בכזית ובחמץ בכביצה.** דער רמב"ם פסקנ'ט ווי חכמים — פאר חמץ איז דער שיעור כביצה פאר דעם ענין פון צוריקגיין. דאס שטימט מיט דעם יסוד אז מען רעדט דא פון דרבנן'דיגע ביעור חמץ — מען דארף נאר צוריקגיין ווען עס איז דא א שיעור וואס איז ממש עובר דאורייתא. עס ווערט אבער געפרעגט: פארוואס לגבי ביטול ביי א ריזע נעמט מען דעם שיעור פון כזית? דאס בלייבט אן אפענע שאלה.

הלכה: יושב בבית המדרש ויש לו חמץ — ביטול קודם שעה שישית

דער רמב"ם ווערטער: "מי שיושב בבית המדרש ויש לו שם חמץ, קודם שעה שישית — הרי זה מבטל בלבו." אבער "אם התמיצה — אינו ביטול מועיל כלום", נאר "מצוה לבער מיד שיחזור לביתו."

פשט: קודם שעה שישית קען מען נאך מבטל זיין בלב, ווייל ס'איז נאך נישט אסור דאורייתא. נאך שעה שישית העלפט ביטול נישט מער, און מען מוז מבער זיין ווען מען קומט אהיים.

חידושים:

1. **ביטול אויף סתם טייג:** מען קען מבטל זיין נישט נאר חמץ ממש, נאר אויך סתם טייג וואס איז נאך נישט מחמיץ געווארן. קודם שעה שישית איז עס נאך "סתם א שטיקל טייג" — ס'איז נאך נישט חמץ, און דאך דארף מען עס מבטל זיין. דאס איז אן אינטערעסאנטע נקודה — אז ביטול ווירקט אויך אויף טייג וואס ליגט ערגעץ מיט חשיבות.

2. **דער גרעסטער חידוש — לערנען vs. אהיימגיין:** איינער וואס זיצט און לערנט אין בית המדרש דארף נישט אהיימגיין — ער קען מבטל זיין בלב. דאס ווייזט אז ביטול בלב איז א פולשטענדיגע פתרון קודם שעה שישית, אפילו ער קען פיזיש אהיימגיין און מבער זיין.

הלכה: כיצד ביעור חמץ — דער אופן פון ביעור

דער רמב"ם ווערטער: "כיצד ביעור חמץ? שורפו, או פוררו וזורה לרות, או זורקו ליב." אויב עס איז "חמץ קשה — מפרר ואחר כך זורקו ליב." אויב עס איז "אינו ראוי למאכל כלב — מותר להשהותו בביתו."

פשט: ביעור חמץ קען זיין דורך פארברענען, צעברעקלען און ווארפן אין ווינט, אדער ווארפן אין ים. הארטער חמץ מוז מען ערשט צעברעקלען פאר מען ווארפט עס אין ים.

תמלול מלא

Speaker 1: דער רמב"ם איז אפשר מסביר אז ס'מיינט נישט דווקא חורים, ס'מיינט איבעראל, וואטעווער. דו זאלסט זיך מטריח זיין צו בודק זיין, דו זאלסט נישט נאר טון אויבנאויף.

Speaker 2: אה.

Speaker 1: ער זאגט, "ומקבץ את הכל ומניחו במקום אחד עד תחלת שעה ששית ביום ומבערו". פראקטישע סיבות פארוואס מ'זאל עס לייגן אין איין מקום, יא? מ'זאל עס נישט סתם שלעפן און אזוי ווייטער. מ'זאל עס שוין נעמען, ס'זאל שוין זיין סטאפ.

נעקסטע הלכה.

Speaker 2: יא.

הלכה ב: מ'קען מבער זיין שוין בליל י"ד

Speaker 1: "ומניחו במקום אחד עד תחלת שעה ששית ביום ומבערו. ומי שרצה לבער בליל ארבעה עשר, יכול הוא לבער". דאס

פרק ג' פון הלכות חמץ ומצה: בדיקת חמץ, ביעור, און ביטול

הלכה א: בדיקת חמץ בליל י"ד — ווי אזוי און וואס דערנאך

Speaker 1: אקעי, פרק ג'. יא, מ'קען לערנען נאך אביסל, יא?

Speaker 2: יא.

Speaker 1: אקעי, פרק ג'. שטייט אזוי, לאמיר רבי מיט דיר עס לערנען. דו ווילסט לערנען מחבר?

Speaker 2: יא.

Speaker 1: "שבדק קודם". "שבדק קודם, מחפש בליל ארבעה עשר". וויאזוי טוט מען עס? "ומוציא את החמץ מן החורים ומן המטמוניות ומן הזויות". חורים, מטמוניות, זויות. אקעי. "ומקבץ את הכל". וואו קומען זויות דא?

Speaker 2: יא.

לכתחילה נזהר אז ס'זאל נישט זיין. ניין, ווייל די נזהר איז אז ס'זאל נישט זיין א קעיס וואו ס'פעלט. אויב ס'פעלט, דארף מען יא חושש זיין.

2 Speaker: יא, דעמאלט דארף מען יא חושש זיין.

1 Speaker: יא. סאו די נישט חושש זיין איז נאר אז מ'דארף נישט אייביג חושש זיין. אקעי.

הלכה ו: ערב פסח שחל להיות בשבת

1 Speaker: וואס טוט זיך מיט ווען ס'איז געשען אין שבת? וואס געשעט ווען ס'איז געשען אין שבת? ערב פסח שחל להיות בשבת. אקעי, ס'איז פראקטיש, וואס טוט מען? נו, וואס טוט מען? וואס איז אויב מ'איז נישט בודק ערב שבת? מ'דארף א לעכט.

2 Speaker: איי, מ'קען עס דינגען.

1 Speaker: יא.

הלכה ו' — מי שלא בדק את החמץ בליל ערב שבת, שזה ליל י"ד, וואס טוט ער? מניחים את החמץ במקום מוצנע עד ארבע שעות ביום השבת. פארוואס עד ארבע שעות? נישט ביז חמש שעות?

2 Speaker: אלעמאל איז ביז ארבע שעות. די לעצטע שעה פון די ימי המינים.

1 Speaker: מניחים במקום מוצנע, והשאר מבערים מלפני השבת. ואם נשאר לו חמץ ביום השבת אחר ארבע שעות, מבטלו וכופה עליו כלי עד מוצאי יום טוב ראשון, ומבערו. מ'טאר נישט דורך יום טוב מאכן א פייער. כופה עליו כלי — וואס לייגט דאס צו? מ'זאל נישט קומען עסן פון דעם, יא.

ואם יש לו ככרות הרבה של תרומה, צריך לשרוף ערב שבת, ולא יערב הטהורה עם הטמאה וישרוף, ווייל מ'טאר נישט מטמא זיין תרומה, אלא שורף טמאה לעצמה וטהורה לעצמה ותלויה לעצמה, ספק לעצמה. ומניחים מן הטהורה כדי להניח עד ארבע שעות ביום השבת ולבער.

הלכה ז: שכח ולא בדק — בודק אפילו בתוך החג

1 Speaker: מי ששכח והיסח דעתו ולא בדק בליל י"ד, בודק בבוקר של שחר. דאס מיינט אז די נאכט איז בעסער וועגן אור הנר יפה לבדיקה, אבער אויב האט מען נישט געטון, קען מען עס טון בשחר. לא בדק בשחר, בודק בשעת הביעור. לא בדק בשעת הביעור, בודק בתוך החג. בתוך החג? וואס איז די פוינט? אויב איז די פוינט אז דו וועסט פארגעסן און קומען צו עסן, קען מען פארשטיין. אבער אויב איז עס מער אן ענין אז די חיוב בדיקה האלט אן, אז אפילו נאך יום טוב, יא, אויב ער האט געגעבן לבדוק, איז נאך אלץ דא אן ענין פון בודק זיין. אן אנדערע מין ענין, אבער ס'איז נאך אלץ דא אן ענין בודק צו זיין.

לא ימצא בכם חמץ שאור, ובפסח לא יראה לך חמץ שאור בנוה. די בדיקה איז אייגענטליך א מחזק זיין די איסור. לא יראה לך חמץ שאור איז דאך אן איסור דרבנן פון חמץ שעבר עליו הפסח, איז דא א בדיקה אויף דעם. דאס איז א חידוש, ווייל מ'קען זאגן אז אויף אזא גרויסע זאך ווי איסור בל יראה איז דא א חיוב בדיקה, אבער סך הכל אויף עפעס וואס איז א קנס, גייט מען נישט גיין מאכן אויף דעם קיין חיוב בדיקה. אבער חכמים האבן יא געזאגט אז מ'דארף מחזק בודק זיין. ס'גייט זיך געדענקען אז די גאנצע פוינט פון די קנס איז... אז מען זאל בודק זיין און מען זאל נישט מאכן קיין חכמות.

הלכה ח: ברכה אויף בדיקת חמץ — "על ביעור חמץ"

1 Speaker: כשבדק החמץ בליל ארבעה עשר או ביום ארבעה עשר או בתוך הרגל, אזויווי ער האט אויסגעבעט עני פון די צייטן, מברך קודם שיעשה לבדיקה, ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על ביעור חמץ. די לשון איז אינטערעסאנט, אז מען זאגט נישט "על בדיקת חמץ", נאר מען זאגט "על ביעור חמץ". דאס הייסט אז בעיקר איז די עיקר ווארט איז די ביעור, און די בדיקה איז א הכנה צו דעם.

הייסט מבער מיינט צו זאגן ביז דעמאלטס מוז מען שוין. פאר דעם קען מען. די חכמים האבן מחייב געווען, זיי האבן מחייב געווען, ס'איז מיר זייער אינטערעסאנט, די חכמים האבן מחייב געווען בודק צו זיין שוין ליל י"ד, ווען דעמאלטס איז מען אין דערהיים, אבער ממילא די חיוב דרבנן איז כולי עלמא אז דו וועסט טאקע מבער זיין, אבער זיי האבן נישט מחייב געווען גלייך מבער צו זיין, נאר זיי האבן געלאזט עס איבערלאזן ביז מארגן, ביז די לעצטע מינוט וואס מ'קען נאך עסן בעצם. אין אנדערע ווערטער, מ'קען, אויב איינער וויל מאכן בדיקת חמץ, און נאכדעם זיך זעצן צו א סעודה און אויפגעסן יענע חמץ, איז ער מקיים די תקנת החכמים.

2 Speaker: יא, דאס האט סתם אזוי אויסגעזען.

1 Speaker: ניין, נישט מיט די צען ברעקלעך, אבער ער האט געגעסן און געמאכט אז מ'זאל עסן ווי מער חמץ ערב פסח צופרי.

2 Speaker: יא, דאס איז אן אנדערע זאך, דאס ווייס איך נישט פארוואס.

1 Speaker: אקעי, דאס ווייס איך נישט. מ'זאל טון מיט די גיפט, ווי מער מיט די גיפט, די מצוה פון תשביט?

2 Speaker: ניין, איך האב געמיינט אז ס'איז אזוי ווי די ציגארעטל וואס מ'רייכערט גלייך נאך שבת.

1 Speaker: יא.

2 Speaker: אבער... אה, אזא "שלא יאמרו דם יפתירא". אפשר אזא זאך, יא. אזוי ווי די אידן וואס מאכן הבלדה אויף ביר מוצאי פסח, יא?

1 Speaker: יא. גלייך פרעסן א שטיקל חמץ, ווייל די מלאכים ווילן נישט הערן די עלבון כבוד פון די מלאכים, איך ווייס. דאס איז די... אויף דעם וועסטו מקנא זיין די מלאכים. אקעי, בקיצור, ס'איז זייער אינטערעסאנט, ווייל כאילו זיי מאכן עס אביסל דענדזשערעס פאר זיך, ווייל יעצט גייט עס זיין נאך א פראבלעם, וואס טוט מען? דעריבער זאגן זיי אז מ'זאל עס אוועקלייגן. אקעי, ס'איז אן ענין. יא, נעקסטע הלכה.

הלכה ג: אוועקלייגן חמץ אין א זיכערן ארט — "שמא יגררוהו עכברים"

1 Speaker: החמץ שהניח בליל ארבעה עשר, יניחנו למחר עד ארבע שעות. היינו מניחו מפוזר ומפורד בכל מקום, ואין אנו אומרים הואיל ומצניעו בכלי, אלא שיהא ידוע וגלוי לכל. יא, דאס איז די משנה. שמא יאבד. הואיל ואם יאבד, צריך לחפש אחריו, אבל לא יניחנו במקום שמא יגררוהו עכברים.

אינטערעסאנט, כאילו די סיבה איז כדי ער זאל זיך נישט דארפן מטריח זיין צו זוכן. די עכטע סיבה דערפון איז א הלכה'דיגע, כדי ס'זאל נישט נאכד ווערן, כדי דו זאלסט מקיים זיין די מצוה פון בדיקה.

נאכאמאל, ער זאגט דא נאר, ער זאגט דאך די הלכה, ער זאגט דאך ווייל אויב ס'וועט פעלן וועט ער דארפן בודק זיין.

2 Speaker: יא.

1 Speaker: ס'איז אינטערעסאנט, כאילו ער זאגט דאך א פראקטישע סיבה, אז דו זאלסט דיר נישט דארפן צו מאכן אן עקסטערע ארבעט. און וואס מ'קען זאגן אז די חיוב בדיקה איז אז דו זאלסט בודק זיין, און אויב דו האסט בודק געווען גייסטו נישט צוריקווארפן אז דו זאלסט דארפן נאכאמאל בודק זיין, אבער דו וועסט טאקע בודק זיין. אקעי.

נאט שור. איך האב מיר א השגה, איך דארף ארויסגיין. די נקודה איז, אקעי, בקיצור, יא, מ'דארף עס אוועקלייגן כדי די עכברים זאלן עס נישט אוועקנעמען. דער ראב"ד ביי די וועי איז מחולק, דער ראב"ד זאגט אז מ'קען נישט מותר זיין אויף די ד' אמות, מ'דארף ווארטן ביז די לעצטע מינוט. איך ווייס נישט פונקטליך וואס איז פשט. עכבר יום? ס'האט עפעס מיט די עכבר יום ראשון? עכבר יום? דעמאלט זאל מען עס עקטשולי פארברענען?

ס'איז אינטערעסאנט, דא שטייט "שמא יגררוהו עכברים". סאו בעצם דארף מען נישט מורא האבן סתם אזוי פון אן עכבר, אבער מ'דארף יא זיין

זאגן. ס'איז טאקע נישט קלאר. קען זיין אז דו מיינסט צו זאגן טאקע אז מ'דארף זאגן בלב?

Speaker 2: ניין?

Speaker 1: איך ווייס נישט. די גמרא לערנט דאך, די גמרא זאגט: "הבודק צריך שיבטל". מאי טעמא? זאגט די גמרא, אפשר דאך בלע בקצה, אפשר איז געבליבן.

דער רבינו מנוח'ס שיינע שטיקל: צוויי תקנות חכמים

Speaker 1: דער רבינו מנוח האט דא א שיינע שטיקל אויף דעם. אה, ביי די וועי, ער זאגט אויך אז ביטול איז אזוי ווי תוקע פניו בטיט.

Speaker 2: יא.

Speaker 1: אה, איז ער מסביר. וואס איז ער מסביר אזוי? לכאורה, אזוי ווי מיר האבן געלערנט, די רבנן האבן מחדש געווען צוויי זאכן, לויט ווי דער רמב"ם לערנט דא אין אן אנדערע שטיקל. איינס, אז מ'דארף זוכן זאכן וואס מ'זעט נישט. די תורה קענסטו זאגן צוויי קולות: איך דארף נאר מבטל זיין, איך דארף נישט טון מער ווי מבטל זיין, און איך דארף אויך נישט זוכן. אויב איך זע, דארף איך מבטל זיין. אויב איך זע נישט, איז נישטא וואס פעלט אויס. קומען די רבנן און זאגן, צוויי, זאלסט נישט סומך זיין אויף די ביטול קולא, זאלסט נישט סומך זיין, נאר דו זאלסט טאקע פארברענען. און צווייטנס, זאלסט זוכן, רייט?

סא יעצט איז אזוי, אויב האט איינער געזוכט, אבער ס'איז נאך געבליבן אפשר אין פלעצער וואס ער האט נישט געטראפן. די פשט, די ערשטע תקנת חכמים, די תקנה פון זוכן, אויב וואלט נישט געווען קיין תקנת חכמים... סארי, די ערשטע תקנת חכמים וואלט געווען די איידיע אז מ'דארף פארברענען. אבער די איידיע אז מ'דארף זוכן, איז פשט אז כאילו דו דארפט נאך אלץ זוכן, און אויב ס'איז דא א פלאץ, א מקום נסתר וואס דו האסט נישט געטראפן, זאגן די רבנן אז דו דארפט אויך דארט מבטל זיין. נו, מ'קען נישט, דו ווייסט דאך נישט וואו, ממילא דארפטו מבטל זיין סתם. דאס איז מיין איך וואס דער רבינו מנוח זאגט. שטימט?

Speaker 2: ער זאגט דאך "שאינו רואהו". דאס איז אויך מיט די רבנים, מיט די רבנים דארף מען מבטל זיין במקום שאין רואה, מדאורייתא דארף מען נאר מבטל זיין במקום שרואה, מדרבנן דארף מען דוקא זיין, און אויך דארף מען נעמען אין קעיר—

ביטול חמץ — מהות, נוסח, און זמן

ביטול אויף מקומות שאינו רואה

Speaker 1:

אויב איך זעה נישט, איז ערשט וואס פעלט אויס. קומען די רבנן און זאגן, איי, דו קענסט נישט סומך זיין אויף די ביטול כולו, דו קענסט נישט סומך זיין, זאלסטו נישט מבטל זיין, זאלסטו טאקע פארברענען, און צווייטנס, זאלסטו זוכן. רייט?

סא יעצט איז אזוי, אויב האט איינער געזוכט, אבער ס'איז נאך געבליבן אפשר די לעצטע פלעצער וואס ער האט נישט געטראפן. די פשט איז, די ערשטע דרבנן האט ער מקיים געווען, די דרבנן פון זוכן. אבער ער האט נישט מקיים געווען די דרבנן... סארי, די ערשטע דרבנן האט ער מקיים געווען, די דאורייתא אז מ'דארף פארברענען. אבער די דאורייתא אז מ'דארף זוכן, איז פשט, כולי עלמא דארף מען דאך אלע זוכן, און אויב ס'איז דא א פלאץ וואס איז א מקום נסתר וואס דו האסט נישט געטראפן, זאגן די רבנן דו דארפט אויך דארט מבטל זיין. אבער דו קענסט נישט, אז דו ווייסט דאך נישט, ממילא דארפטו מבטל זיין. די חילוק איז, דאס מיינט כל חמירא דאיכא ברשותי. שטימט? כולי עלמא, ער זאגט נישט...

וועגן דעם זאגט ער "ואינו רואהו". וועגן דעם זאגט ער "ואינו רואהו". רייט? ווייל דאס איז אויך מדרבנן. מדרבנן דארף מען מבטל זיין במקומות שאינו רואה. מדאורייתא דארף מען נאר מבטל זיין במקומות שרואה. מדרבנן דארף מען בודק זיין, און אויך דארף מען נעמען קעיר פון מקומות

ובודק ומחפש בכל המקומות שמכניסין להם חמץ כמו שביארנו. ואם בודקים לאחר הרגל, אין מברכין. ווייל לאחר הרגל איז דאך נאר זוכט מען אויף חמץ שעבר עליו הפסח, דעמאלטס מאכט מען נישט די ברכה.

דיסקוסיע: צי איז די ברכה אויף דרבנן אדער אויף דאורייתא?

Speaker 2: לכאורה יא, ווייל כאילו די בדיקה איז פארט פון די ביעור.

Speaker 1: דאס הייסט אזוי וועלן מיר זאגן, ס'איז דא צוויי וועגן פון פארשטיין תשביתו. וואס מיינט ביעור און תשביתו איז די זעלבע זאך. איינס איז אז דו דארפט עס מבטל זיין, און צווייטנס דארפטו עס ארויסווארפן. סא ווען מען מאכט דאס, מאכט מען על ביעור חמץ, ס'איז פיין.

איז די שאלה צו די ברכה איז אויף די דרבנן אדער אויף די דאורייתא. דאס איז כאילו... מען מאכט א ברכה אויף דרבנן, אזויווי "אשר קדשנו", מען קען מאכן "קדשנו" אויף א דרבנן, אדער איז עס עפעס אנדערש? די גמרא פרעגט אויף דעם גלייך, ווי קען מען מאכען א "קדשנו" אויף א דרבנן? זאגט די גמרא, "היכן צוננו?"

Speaker 2: ניין, נישט אויף דעם. ער האט עפעס געדענקט.

Speaker 1: אקעי, מען מאכט דאך ברכות אויף פארשידענע מצוות דרבנן.

Speaker 2: דער רבינו מנוח זאגט יא.

Speaker 1: זאגט ער עפעס?

Speaker 2: נישט, איך געדענק נישט.

Speaker 1: דאס איז פון "לא תסור".

ער פרעגט פארוואס זאל מען זיין... אויב קען מען מאכן ברכות אויף דרבנן, זאל מען אויך מאכן א ברכה אויף א קנס. זאגט ער, מען מאכט נישט קיין ברכה אויף א קנס.

Speaker 2: די ברכה איז נישט אויף די עונש, די ברכה איז אויף די מצוה. די מצוה איז "לא תסור".

Speaker 1: די מצוה איז "תשביתו", נאר על ידי עבירה. פאר עבירה מאכט מען נישט קיין ברכות, נאר אויף מצוות. כאילו יא.

ווען מען איז מהנה שהיד, מען מאכט מלקות, מאכט מען נישט קיין ברכה. חס ושלום, למעשה נישט איינמאל האט ער געפאסט, האט ער געמאכט א ברכה. ער פרעגט פארוואס מען מאכט נישט. ס'איז א חיוב אני וואס דו טוסט, אן עונש, אן צער. ער רעדט אריין אין אשרי יושביך א חיוב אני. אקעי.

הלכה ח (המשך): ביטול חמץ — כל חמץ שיש ברשותו שלא ראהו

Speaker 1: שלא יגמור לבדוק עד שיבדוק בליל ארבעה עשר או ביום ארבעה עשר כמו שנתבאר. דער שלחן ערוך זאגט: "כל חמץ שנשארו ברשותו ואינו רואהו, וכל חמץ שיש ברשותו שלא ראהו ולא ביערו, בטל והרי הוא כעפר. אבל הבודק מתחלת שש שעות ולמעלה אינו יכול לבטלו, שהרי אינו ברשותו שכבר נעשה בהנאה".

דער רמב"ם שרייבט עס אויך אין לשון הקודש, זעסט? "כל חמץ שיש ברשותו שלא ראהו ולא ידעו, הרי הוא בטל והרי הוא כעפר. אבל הבודק מתחלת שש שעות ולמעלה אינו צריך לבטל, שהרי אינו ברשותו שכבר נעשה בהנאה". דאס איז פשט אז מ'דארף מבטל זיין אויב מ'האט שוין בודק געווען עניוועיס?

Speaker 2: ניין, ער זאגט "שאינו רואהו", אויף דעם וואס דו זעסט נישט.

Speaker 1: אה, אויב איך האב עפעס פארפאסט?

Speaker 2: יא.

Speaker 1: און וואס איז פשט אז מ'דארף זאגן? אויב מ'זאגט נישט איז נישט גענוג? ס'איז דאך ביטול בלב. איך וואלט דאך געמיינט אז מ'דארף

שאינו רואה. ממילא, פאר דעם דארף מען זוכן מינימום א שעה, און די ענין פון... די ביטול איז אויף דאס וואס מ'האט נישט געקענט בודק זיין. ווייל די רבנן זאגן אז אפילו מקומות שאינו רואה ביסטו דאך עובר. ממילא, מדאורייתא דארף מען נישט טון דאס אויך נישט. דאס איז א סתירה, איך ווייס נישט.

פארוואס מאכט מען די ברכה אויף בדיקה און נישט אויף ביטול

Speaker 1

אה, וועגן דעם מאכט מען די ברכה אויף די בדיקה און נישט אויף די ביטול. ווייל די בדיקה איז דאך נענטער צו די דאורייתא, ווייל ס'איז די תורה האט געזאגט אז אויף דעם דארפסטו מבטל זיין. ווייל די בדיקה טוט מען אויף דעם וואס מ'דארף מדאורייתא מבטל זיין, טוט מען דאס מער. אבער די אנדערע איז דאך אינגאנצן א דרבנן.

אקעי, ס'איז א שיינע פשט. איך דארף נאך מעיין זיין צו ס'איז ריכטיג אויך, אבער ס'איז א שיינע פשט.

נוסח הביטול — "כעפרא" און "כהפקר"

Speaker 1

און ער קוקט אין אגדות מהר"ם איז דא אזא זאך, ער זאגט אז ס'איז געווען וואס האבן זיך געפירט צו זאגן "ולא יהא הפקר", ווייל תוספות האט געזאגט אז ביטול איז נישט ווי הפקר. באט ס'איז זייער אינטערעסאנט, ווייל אפילו תוספות זאגט אזוי, מיינט דאך נישט אז מ'דארף עס זאגן. ס'מיינט נאר אז דאס איז וויאזוי ס'ארבעט אז מ'זאגט "בטל". ס'מיינט נישט אז מ'דארף עס זאגן אויך. ווען עס איז א דין אין הפקר, קען זיין אז ווען מ'איז מפקיר דארף מען נישט צוזאמען זאגן ביטול, מ'דארף זאגן די ווארט הפקר. אבער דאס שטייט נישט. אין די גמרא שטייט נאר מ'דארף זאגן ביטול. און ס'איז געקומען די גאונים, צוגעלייגט "כעפרא", ווייל זיי האבן פארשטאנען די ענין פון ביטול אז ס'ווערט כעפרא. און ס'קומען די תוספות, וואס איז ראשונים, און לייגן צו "כהפקר", ווייל ווי פארשטייען זיי ביטול. ס'איז אינטערעסאנט. ניין, ס'איז נישט ריכטיג לכאורה הלכה'דיג. די תוספות וואס זאגט אז ביטול מיינט נישט אז מ'דארף זאגן הפקר, מ'מיינט אז ס'ארבעט בתורת הפקר. איך ווייס נישט.

דיסקוסיע: וואס טוט מען ביי ביטול?

Speaker 2

וואסערע מעשה טוט יעצט דער מענטש? דו טוסט יעצט ביטול אדער דו טוסט יעצט מפקיר זיין?

Speaker 1

דאך אמאל, מ'טוט וואס שטייט אין די גמרא. און די גמרא שטייט, מ'דארף זיין מבטל. די למדנים ווילן וויסן וואס טוט די ביטול. שוין, אז איינער נעמט פון די פשטים פון די למדנים, דאס איז אז זיי זאגן אז ס'ארבעט מיט א טעם הפקר, יא. על כל פנים, איך ווייס נישט, יעדער זאל טון ווי ער פארשטייט. אקעי. איך זאל פרעגן א לאקאלע מורה הוראה, פלעין איך זאל זאגן אקעי.

הלכה ט — ביטול נאר פאר זמן איסור

Speaker 1

"בדיקת חמץ וביעורו קודם שש". וואס? איך טראכט אז מ'דארף נאר זאגן "בטל ומבוטל".

Speaker 2

יא, אדרבה.

Speaker 1

יא, אבער יעצט איז דא א וויכטיגע הלכה, אז מבטל זיין קען מען נאר פאר זמן איסור, ווייל נאך זמן איסור איז עס שוין נישט ברשותך. ס'איז ברשותך עובר צו זיין, אבער נישט ברשותך מבטל צו זיין, יא?

Speaker 2

יא.

Speaker 1

ממילא, אויב ער האט נישט מבטל געווען, און ער האט נישט געוואוסט אז ער האט נישט געמאלט צו האבן דעת עליו, אויב בליבו בשעת בדיקה איז נישט געווען בטל לביטול, הרי זה עובר על כל יראה. ער איז עובר אויף די ביידע איסורים, כל יראה וכל ימצא. שטייט "יבטלו בליבו". ס'איז דא עפעס וואס איז נישט געווען דעת עליו, איז אויטאמאטיש נישט בטל, רייט? ביטול מיינט דעת עליו, ס'איז די סעים טיגן. ניין, איך וויל נישט דאך קיין מיינט. אז איך ווייס נישט וואו ס'איז, ס'מיינט אז ס'איז איין דעת עליו. מ'איז נישט מחשיב, אז ס'איז בטל.

"בליבו בשעת בדיקה ולא ביערו, הרי זה עובר על כל יראה וכל ימצא". יא?

Speaker 2

יא.

דיסקוסיע: פארוואס קען מען נישט מבטל זיין נאך שש שעות?

Speaker 1

און ביטול קען ער נישט טון, ס'איז נישט ברשותו. "אף על פי שאינו ברשותו, חייב על כל יראה וכל ימצא". ווייל ביטול האט ער אמאל נישט געקענט טון, ס'איז שוין נישט ברשותו, ממילא קען ער שוין נישט מבטל זיין. ס'איז אזויווי מ'נעמט אוועק די בחירה, אזויווי אין א ראם. "שאינו ברשותו, אף על פי שאינו ברשותו, חייב על כל יראה וכל ימצא". דאס איז כאילו ברשותו, די רשות פון עובר זיין איז אן אנדערע לעוועל רשות ווי די רשות פון מבטל זיין.

אהא, "חייב לבערה בכל השנה כולה", ניין. אפשר קען מען זאגן אז אונז ווייסן נאך אז די ביטול איז נישט קיין אמת'דיגע ביטול, ווייל ודאי האט ער נישט געמאכט קיין ביטול, נאר ער האט זיך יעצט אנגעכאפט א פחד פון כל יראה, ממילא האב איך מורא אז די ביטול איז נישט קיין גוטע ביטול, וועגן דעם זאגט מען חייב לבערה. איך ווייס נישט, ס'איז יא א גוטע ביטול, אפילו ער טוט עס, ס'איז נישט קיין חילוק פאר וואס ער טוט עס, ער טוט עס.

נאכאמאל, גוט, מ'דארף עס מבער זיין ווייל ס'איז נישט בטל געווארן, ממילא איז עס נישט ברשותו, יא. אקעי. און אין הפסד מרובה דארף מען קובע זיין א כלי, ווייל דאס איז טעם, דאס איז מדין אזוי ווי בדיקת חמץ, מ'זאל נישט קומען צו בדיקת חמץ, מ'זאל נישט קומען עס צו עסן.

דיסקוסיע: די ראב"ד'ס השגה

Speaker 1

די מאירי, וואס איז דא יעצט די שטאט מיט... יא. און איך זע אויף דעם קריגט זיך די ראב"ד, און ער זאגט אז לא יראה ולא ימצא איז נאר פון פסח אליין, נישט פון שש שעות ולמעלה. ממילא קען מען יא מבטל זיין לויט די ראב"ד?

Speaker 2

אה, לכאורה יא. פון ערב פסח ביז פסח ביינאכט.

Speaker 1

ניין, אבער איך מיין אז די גמרא זאגט יא קלאר אז... אה, ניין, ער זאגט נאר אויף די זאך אז ער איז עובר בכל יראה וכל ימצא. איך מיין אז די גמרא זאגט אויף די משש שעות ולמעלה אז ס'איז שוין נישט ברשותו. נישט שטייט אזוי. "המקדש בחטין או בשעורים משש שעות ולמעלה, אינה מקודשת".

איך געדענק די מגיד משנה ברענגט דעם ראב"ד, אני אומר, ביינו קיין שאם... אזוי ווי דער רב אברהם וואלט מען אייך געווען, אזוי ווי מ'דארף טון ווען מ'פרעגט קשיות אויף איינעם, וואלט ער פארשטאנען. ער זאגט, והוא הדין, ס'איז נישט ריכטיג. דאס וואס ארבעט נישט איז ווייל מ'איז שוין חייב אין די שבועה. ער זאגט אז דאס איז די חילוק וואס דו זאגסט, ס'איז

ווארט איך האב אן הערה. נאכאמאל, אויב סתם גייט ער טון א מצוה, דעמאלטס וואס? דארף ער זיך טרייען צוריקצוגיין. אויב מ'דארף מבטל זיין די מצוה, דעמאלטס דארף ער נישט. אזויווי מיר האבן געזאגט אז פאר די מצוה קענסטו מבטל זיין די מצוה פון דרבנן. רייט. אויב למשל איינער קען, דאס איז פיקוח נפש, אה, מוז ער נישט צוריקגיין. אויב למשל איינער קען, דאס איז א דרבנן, האסטו פארגעסן, פיקוח נפש דארף מען אפילו נישט טרייען, רייט? מ'איז מבטל בלי שום ספק. אבער א מצוה, א צורך עצמו סתם, דעמאלטס דארפסטו צוריקגיין, זאלסטו פלאצן. יא. אקעי.

שיעור כביצה vs. כזית

Speaker 1

"היוצא לצורך רשות חוזר עד כביצה". דאס איז א פלא, ווייל פריער איז געשטאנען אז ס'האט צו טון מיט כזית, נישט כביצה. און אפילו די ווייניגערע האבן מיר געזאגט, ווייל די ווייניגערע וואלט אפשר געווען ווייל אפשר לצורך, אדער ווייל... איך ווייס נישט. און דא איז געבליבן אז וואס? אז דא לערנען אונז אז... נו... דא לערנען אונז אז אין הלכות מכביצה קען מען מבטל זיין בלי שום ספק. איך ווייס נישט וואס איז דער פשט.

איך האב נישט געזאגט וואס פירט זיך אויסגעוויזן ווי דער ענין ביטול הרשות, די זאך איז געווען א כזית. פארוואס איז דא פלוצלינג צוריקקומען איז א כביצה? וואס איז דער שיעור כביצה? איך פארשטיין. איך פארשטיין נישט. איך האב אבער געהערט אז מ'האט זיך געמוטשעט דערויף א יאר.

Speaker 2

יא? און וואס איז דער תירוץ געווען?

דיסקוסיע: מחלוקת רבי יהודה ורבי מאיר

Speaker 1

בקיבור, מ'דארף קוקן אין די גמרא. ס'איז דא א מחלוקת רבי יהודה ורבי מאיר צו חמץ גייט מען נאך כביצה אדער נאך כזית. מ'דארף קוקן אין די גמרא. מ'וועט זען צו ער ברענגט די גמרא. ער ברענגט. זאגט די גמרא, "היוצא למלחמה חוזר, רבי מאיר אומר אינו חוזר עד כביצה, שחמץ אין לו ענין של סאת קודש, רבי יהודה אומר אינו חוזר עד כזית". חכמים האבן נישט גוזר געווען חמץ בפחות מכביצה, האבן דאך גע'פסק'נט די חכמים.

די שאלה איז אזוי, ווייל עובר זיין איז נאר עובר אויף א כביצה, און ממילא כאילו בדיקה, מ'רעדט דאך יעצט פון בדיקת חמץ, מ'רעדט דאך יעצט פון די דרבנן פון ביעור חמץ, קען דאך זיין אז מ'ווייסט

הלכות ביעור חמץ – שיעורים, אופנים, זמנים

הלכה יב: עד כמה הוא חוזר – שיעור החזרה לבער חמץ

Speaker 1: ער ברענגט... אז די גמרא פרעגט עד כמה הוא חוזר? ר' מאיר אומר זה וזה בכביצה, סיי חמץ און סיי ענין פון בשר קודש, ורבי יהודה אומר זה וזה בכזית, ובחכמים אומרים בבשר קודש בכזית ובחמץ בכביצה. פסקן די חכמים.

ווייל עובר זיין איז נאר עובר אויף א כביצה, און ממילא כאילו בדיקה, מ'רעדט זיך יעצט פון בדיקת חמץ, מ'רעדט זיך יעצט פון די דרבנן פון ביעור חמץ, כדי ער האט אז מ'ווייסט אז עס איז דא חמץ, נאר מ'איז נישט דארט, מ'ווייל עס מבטל זיין, רייט? אויף דעם...

Speaker 2: נין, אבער פארוואס לגבי ביטול ביי א רייזע, ווען די אלע זאכן נעמען דאן פון כביצה? כזית!

Speaker 1: אקעי, לאמיר גיין ווייטער. איך ווייס נישט, דאס איז אן אינטערסאנטע הלכה, חזרה על ביעור חמץ, ווען מען דארף צוריקגיין, וואס איז די שיעור ווי סאך ער איז דארט פון דעם חמץ? וועלכע מצוה דארף מען מבטל זיין, יא.

Speaker 2: אקעי, דאס איז אויך אן ענלעכע הלכה.

הלכה יג: יושב בבית המדרש ויש לו חמץ – ביטול קודם שעה שישית

שפירט זיך. אה, אקעי. נין, ער זאגט אז איינער וואס איז עובר בבל יראה ובל ימצא, ער מיינט נישט צו זאגן א פיוט, ער מיינט צו זאגן אז די ביטול גייט נישט העלפן. אויב דו גייסט אים ליב לאזן ביי דיר, ווען גייסטו עובר זיין אויף בל יראה ובל ימצא? טאקע ביינאכט, אזויווי דער ראב"ד זאגט. וועגן דעם איז דא די מכירה לעובר כוכבים, דאס האסטו מיר שוין געזאגט. רייט. און פארוואס יעצט מעג מען נישט? פארוואס יעצט איז שוין נישט ברשות? ווייל ס'איז דא די אנדערע איסור פון עסן חמץ, נישט בל יראה. די איסור פון עסן חמץ, די איסור הנאה, איז שוין דא. נישט בל יראה. יא. אקעי.

הלכה י – מוצאו ביום טוב

Speaker 1

"ואם מוצאו ביום טוב כופה עליו כלי כדי לאכול, ואין מבערו". למשל הגלוסקא, איינער דארף לכפות עליו כלי, "שהכל פורשים ממנו". ווייל פון הגלוסקא איז זיכער אז יעדער ווערט פריש. איך מיינן אז אויף הגלוסקא איז דא נאך עפעס, די גמרא זאגט אז ס'איז דא א פתיחת שולחן, א תרומה של הגלוסקא. ער איז עובר אויף בל יראה אויך. ער איז עובר אויף בל יראה, אבער דא רעדט מען וועגן חשש שמא יאכלנו, דאס איז די כופה עליו כלי. רייט. "שהכל פורשים", ער זאגט אבער נישט אז מ'ווייסט נישט. דאס איז אן אנדערע גרסא פון די רמב"ם, קאפח'ס גרסא. ס'שטייט בכלל נישט די מתחייב משום בל יראה ובל ימצא. די קשיא פון די ראב"ד איז נישט קיין קשיא.

אקעי, אקעי, נאו פראבלעם.

הלכה יא – יוצא מביתו קודם זמן הביעור

Speaker 1

בקיבור, ווייטער. "מי שיצא מביתו קודם שהגיע זמן הביעור לעשות מצוה, או לאכול סעודה של מצוה, כגון סעודת אירוסין ונשואין, שהלך לדבר חשוב, אינו חושש שמא יחמיץ החמץ שבידו, אלא אם ירצה לחזור ולבער, ולעשות המצוה יחזור, ואם לאו יבטלו בלבן". און אזוי פסק'ענען חז"ל אז מ'קען ווייטער זיין בלבן. ס'איז אינטערעסאנט אז לאכול סעודה של מצוה איז א סעמי-מצוה. אז מ'גייט סתם ערלעדיגן אנדערע זאכן איז אייביג דא די חיוב אז ער זאל צוריקגיין. נין? נאכאמאל. ס'זעט אויס אז לאכול סעודה של מצוה איז אליין עפעס א שטיקל מצוה. ווייל אויב וואלט ער געגאנגען סתם פאר א דבר הרשות לכאורה וואלט מען געזאגט אז ער דארף צוריקגיין בכל אופן. נין, ווייל דאס איז א מצוה, וואס איז די שאלה? עפעס וואס איז א סעודת מצוה איז א שטיקל מצוה. א מצוה מצוה? אבער ס'איז א מצוה.

דיסקוסיע: סעודת מצוה אלס מצוה

Speaker 2

וואס איז א מצוה? איך פארשטיי נישט. פארוואס איז דאס א שטיקל? די סעודה איז שוין א מצוה, די ברויט איז א מצוה. דאן גייט ער דארפן זיין א מצוה?

Speaker 1

יא. זייער גוט, לאמיר זיך נעמען גיין צו חתונות. א חיה. דו קענסט פיין עסן און טרינקען און הנאה האבן, און דו טוסט אסאך מצוות. ס'איז א מצוה, ס'מיינט נאך נישט אזוי. מיינט נאכנישט אז... יא. אבער אויב ער איז געגאנגען טון א גרויסע מצוה פון פיקוח נפש, "יצא למלחמה", ער איז א דאגה'סט, ער איז געגאנגען אין מיליטער, "אדער מנה נהר", אויב מ'האט לייקענט אים אלס אפטרופוס, ער ווארפט אים א ליבע ודאי, זאל מען נישט ארויפלייגן אויף אים די חיוב פון בדיקה, וואס איז א... די חיוב ביעור וואס איז א חיוב דרבנן. "יצא לצורך עצמו", און נישט לשליחות מצוה, דארף ער יא.

שטופן פון פטור

Speaker 1

ביעור? מ'ברענט עס, אדער מ'צעברעקלט עס, אדער מ'ווארפט עס אין ים. און דעמאלטס איז עס געווען... אינטערעסאנט, אויב ס'איז געווען חמץ קשה, דארף מען עס מפרר זיין פאר מ'ווארפט עס אין ים. אינטערעסאנטע זאך.

Speaker 2: וואס איז פשט? ווייל ס'איז נישט גענוג לאנג?

Speaker 1: איך ווייס נישט. אזוי זאגט רבי יחזקאל אז מ'מוז מפרר זיין.

חמץ תחת מפולת

Speaker 1: אקעי, אויב ס'איז אין א מפולת, ס'איז אויך א סארט ביעור. אויב ס'איז דא מער ווי דריי טפחים, איז עס כמאן דמבער. **וצריך לבטלו בליבו.** הע, אינטערסאנט. ס'איז כמאן דמבער, אבער נישט ממש ביעור, ווייל ס'איז נאר א קולא, מ'קען נישט אנקומען. ממילא איז ער יוצא געווען, אבער ער דארף נאך אליץ... That's interesting.

הלכה טו: חמץ נתון לנכרי או נשרף – דין הנאה מן הפחמים

Speaker 1: אקעי, let's continue. מ'האט עס געגעבן פאר א גוי פאר די זעקסטע שעה, דארף מען נישט מבער זיין. און אזוי אויב מ'האט עס פארברענט פאר די זעקסטע שעה, מעג מען נוצן די פחמים אין פסח. פארוואס? ווייל ס'איז נאכנישט קיין חמץ. אבער אויב מ'האט עס פארברענט אין זמנו איסור, טאר מען נישט. פארוואס? ווייל ס'איז אוסר בהנאה. און אוסר בהנאה מיינט אז מ'טאר נישט הנאה האבן פון די ביעור אויך. און אויב מ'האט יא, די תבשיל אוסר בהנאה, ווייל ס'ליגט אין דעם די כח החמץ. די זעלבע זאך די פחמים איז אוסר בהנאה, ווייל ס'איז אוסר בהנאה. די זעלבע זאך א היסק, ווייל ס'איז אוסר בהנאה. געוואלדיג.

Alright, that's the story for today. געוואלדיג, שכות, יא. אקעי, מ'גייט ווייטער.

Speaker 1: מי שיצא מירושלים ונזכר שיש בידו בשר קודש, ויצא ונזכר שיש בידו, ויושב בבית המדרש, ויש לו שם חמץ, קודם שעה שישית, הרי זה מבטל בלבו קודם שעה שישית. ווייל קודם שעה שישית קען מען נאך סתם מבטל זיין, ווייל ס'איז נאך נישט אסור דאורייתא כלי דששית. רייט? ס'איז סתם א שטיקל טייג, און וואס זאגסטו? זאגסטו דאס נאך פארן זמן. ס'איז נאך נישט חמץ. מ'קען מבטל זיין נישט נאר חמץ, מ'קען מבטל זיין סתם טייג אויך. א טייג וואס ליגט ערגעץ אין א שיסל מיט די חשיבות, מוז מען מבטל זיין, אינטערסאנט.

אבל אם החמיצה, אינו ביטול מועיל כלום, אלא קודם שעה דאורייתא ומצוה לבער מיד שיחזור לביתו. אהם. אבער זעסט דא אויך אז ערב פסח נאכמיטאג האבן די רב'ס פארגעלערנט שיעורים אין גהינום. און וואס דא נאך, וואס איז קיין סתם טייג? און מצות. איך ווייס. קייצד ביעור חמץ.

Speaker 2: אקעי, אבער אויב ס'איז א פליטה, דארף מען דארף מען ווייזן אז ער דארף וויל נישט אהיים גיין.

Speaker 1: הערסט, איינער וואס זיצט און לערנט, ער דארף אהיים גיין, אדער איז ער מבטל זיין, אינטערסאנט, דאס איז די גרעסטע חידוש, די גרעסטע ענין, שטימט? יא. ווערי אינטערעסטינג. יא.

הלכה יד: כיצד ביעור חמץ – אופנים פון ביעור

Speaker 1: קייצד ביעור חמץ, וויאזוי טוט מען דעם מצוה פון ביעור חמץ? אום... פוררו וזורה לרוח, או זורקן לים. אויב איז עס חמץ קשה ואינו ראוי למאכל כלב מותר להשהותו בביתו.

אקעי, וואס איז ביעור חמץ? יעצט רעדט מען פון די אלע חמץ וואס מיר האבן גערעדט אז מ'דארף מבער זיין. וואס איז די קייצר אופן ס'איז א